

Hypotes, som inte går att bestyrka utan en grundlig genomgång av sammansättningen av Wallensteins olika livgarder. Jämförelser av uppgifter i A. Wrede, Geschichte der K.u.K. Wehrmacht, III, 1901 och O. Elster, Die Piccolomini-Regimenter, 1903, ger en motsägelsefull bild.

I Statens Profésamling finns fyra enhetligt skurna entungade ryttarfanor av en typ, som kallas penon. Var och en är sydd av två horisontala våder sidendamast. Höjdmåtten varierar mellan 1,08 och 1,12 m och breddmåtten mellan 1,89 och 2,16 m. Tre är blå (ST 13:608, 13:609, 13:612) och en röd (13:615), alla med den huvudsakliga utsmyckningen målad i guld. Huvudmotivet "F" för kejsarna Ferdinand II eller III, regerande 1619-1637, resp. 1637-1657, grovdaterar dem.

På den röda fanan är släkten Draghis vapen målat på tungan. Stefan och Nicola Mille Draghi var under 1620- och 1630-talen befälhavare för var sina i Ungern och dess sydliga och västliga grannländer värvade ryttarförband. Detta rytteri från sydösteuropa kallades kroater, eller på svenska krabater. Detta har föranlett antagandet att den penonliknande fantypen är typisk för kroaterna. Antalet i 30-åriga kriget deltagande kroatkompanier, var och en med sin ryttarfana eller sitt ryttarstandar, var emellertid så stort, att antalet av svenskarna tagna kroattroféer betydligt bör ha överskridit fyra. De ordinarie kroatkompanierna bör alltså ha haft fanor eller standar av annat utseende.

De fyra entungade ryttarfanornas ståtliga utseende leder till misstanken, att det inte rör sig om ordinarie kroaterfanor, vilka som helst, utan om gardesfanor.

Stången till en av de ~~blå~~ blå fanorna (ST 13:608) är sekundär och av en vekhet, som vittnar om att den inte kan ha varit avsedd för strid. Stången ingår i en grupp likartat gjorda furustänger, som måste ha tillkommit sedan de erövrats, och som dateras till ej senare än 1634. Förmodligen är de gjorda för de troféer, som hade skadade sängar eller vars dukar vid tagandet hade rivits av och skilts från resp. stång. Sedan de i Sverige monterats på sekundära stänger, kunde de med övriga segertecken föras i Gustav II Adolfs begravningsprocession nämnda år. En ~~den~~ företagen dendrokronologisk undersökning av stängerna styrker detta antagande.

Den på den sekundära stången monterade blå fanan- och möjligen även

de två med den samhöriga blå (ST 13:609,13:612) - har således tagits någon gång under åren från Gustav II Adolfs landstigning i Tyskland 1630 till 1634. Den 28 mars 1631 vid Zedhenick an der Havel slog svenskarna fem kroatiska kompanier, tillhörande Ludvig Isolanis regemente. Därvid togs tre fanor. Fem av Isolanis 14 kompanier var nytillkomna från Wallensteins tidigare livgarde kroater.

Detta hade bildats 1628 ur kroaterregementet Lucas Hrastovacki. Dess befälhavare var Lorentz Blaskowitz. Överföringen till Isolanis regemente skedde efter det att Wallenstein i september 1630 hade ersatts av Tilly. Därvid hade han som kejserlig överbefälhavare tagits ur striden och hade ej längre bruk av detta livgarde. Att de tre exceptionellt ståtliga blå ryttarfanorna med guldutsmyckning skulle härröra från detta livgarde bestyrks av att Wallensteins livréfärger efter hans hjärtvapen är just blått och guld.

Den röda duken (ST 13:615) kan ha tillhört fältmarskalk Rombaldo Collaltos livgarde kroater, som år 1628 hade bildats av fem kompanier av överste Stefan Draghis ett år gamla arkebusjärregemente kroater. Sedan Collalto avlidit i december 1631 överfördes dessa fem livgardeskompanier till Ludvig Isolanis regemente. I detta fall svarar fanans färger inte mot Collaltos, svart och silver, utan mot det på duken återgivna vapnet för Draghi med bl.a. guldkukor i rött. Tillfället när duken tagits kan inte bestämmas.

ST 13:615 har av A. Mell attribuerats till Nicola Milli Draghis regemente kroater, existerande 1634 till 1640. Han har antagit att den tagits av Bernhard av Weymar och hans trupper vid Wittenweyer 1638. Detta regemente, som saknade gardeskaraktär, förde säkerligen inte så exklusiva fanor som den entungade röda. Vad troféerna vid Wittenweyer beträffar, kan de i detta fall inte vara aktuella. De hamnade nämligen alla i Frankrike, där Ludvig XIII mottog dem. Detta beroende på att Bernhard av Weymar vid denna tid var i fransk tjänst.

1944 ②